

torische plantages, slagvelden uit de Amerikaanse Revolutie of Burgeroorlog, monumentale gebouwen of oude vestingwerken – er zijn volop mogelijkheden om de boeiende en afwisselende historie van de VS te leren kennen.

Op eigen gelegenheid reizen

Een uitstekend netwerk van wegen, de verkeerstechnische ontsluiting van zelfs afgelegen omgevingen, fiets- en wandelroutes in toeristisch interessante gebieden en

overnachtingsgelegenheden te kust en te keur maken het reizen aan de Amerikaanse oostkust eenvoudig. Iets minder uitgebreid is het openbaar-vervoernetwerk. Hoewel de trein een enorme historische rol heeft, is het spoornetwerk niet te vergelijken met dat in Europa. De diensten zijn zeker buiten de hoofdlijnen veel minder frequent. Bussen zijn met name in de dunner bevolkte gebieden meestal de enige vorm van openbaar vervoer. Amerika is ingesteld op individueel verkeer. Een reis zonder huurauto is alleen een optie als men zich tot de grote steden beperkt. Daar is een auto juist weer ballast,

omdat je al gauw met parkeerkosten van \$50 per dag rekening moet houden.

Huurauto of camper

Een huurauto kun je het beste in eigen land reserveren (zie blz. 61). De meeste verhuurders bieden voordelige arrangementen met een onbegrensd aantal kilometers en verzekering. Wie een huurautoreis door het oosten van de VS wil maken, moet zich afvragen of hij de auto wel van de eerste tot de laatste dag nodig heeft. Veel reizigers beginnen een Amerikaanse vakantie met een meerdaags

verblijf in de omgeving waar ze landen. Wie bijvoorbeeld naar New York vliegt en twee of drie dagen in de stad blijft, doe er goed aan om met het openbaar vervoer van de luchthaven naar de stad te reizen en de auto pas op te halen als de roadtrip begint. Het spaart ook kosten wanneer je een stadsbezichtiging op de plaats van vertrek aan het einde van de reis plant, omdat je de auto dan eerder kunt inleveren. Bij een meerdaagse reisonderbreking kan men vanwege de toeslag voor enkelereishuur de auto doorgaans beter de hele tijd te houden dan tussentijds inleveren en een nieuwe huren.

Wie met een camper door het oosten van de VS wil reizen, moet erop letten een auto in geen geval met het maximaal mogelijke aantal personen te huren, maar eerder een grotere categorie te kiezen. Neem zeker op reis met kinderen een auto met voldoende ruimte. Ook bij de planning van het aantal kilometers kun je beter ruim inschatten. De met niets in Europa te vergelijken uitgestrektheid van het land heeft een verleidelijk effect en nodigt uit tot spontane extra uitstapjes. Overigens wordt in de VS een camper meestal 'RV' genoemd, wat staat voor Recreational Vehicle.

Geen regelstress: georganiseerde reizen

Met een georganiseerde reis, inclusief professionele reisbegeleiding, kun je heerlijk ontspannen reizen. Organisatorisch hoeft je je nergens druk over te maken, taalbarrières vormen geen probleem en voor alle vragen en problemen heb je een bekwaam contactpersoon. Het nadeel: je volgt een vast reisplan, bent voortdurend onderworpen aan de groepsdynamiek en hebt maar beperkt de mogelijkheid om je reis individueel vorm te geven. Wie graag zelfstandig reist, kan door reisexperts een vakantie met een huurauto of camper laten organiseren. In Nederland en België vind je een groot aantal organisaties voor rondreizen door het oosten van de Verenigde Staten. Die bieden bovendien een uitgebreide verzekeringsdekking.

Portland Head Light behoort tot de mooiste plekken aan de kust van Maine

Intracoastal Waterway: een natte hoofdweg

De legendarische Panamericana aan de Pacifische kust, ook wel bekend als Dream Road of the World, heeft een natte pendant aan de Atlantische kust: de 4827 km lange Atlantic Intracoastal Waterway (ICW) tussen Boston en Key West in Florida.

Geen vaartraject in het oosten van de VS is zo populair als deze voor een deel uit kanalen, maar grotendeels uit rivieren, baaien bij mondingen en lagunes bestaande Dream Road, die soms ook dwars door een meer loopt. Talrijke passages worden overspannen door in een zeer langzaam tempo werkende draai- en hefbruggen, die doen denken aan een boottocht over een Europees kanaal, en ze dragen daarmee bij aan de ontspannen sfeer.

De ware schoonheid van deze waterweg bestaat uit het steeds wisselende decor. Op veel plaatsen vormen beboste oevers 'groene tunnels' en het water kleurt soms bruin als sterke thee, dankzij de veenbodem. De Waccamaw River bij Georgetown in South Carolina met zijn waterlilies en door moerascipressen bedekte oevers is een van de sprookjesachtige etappes door deze onvervalste wildernis. Dan weer vaart men als een echte zondagskapitein bijvoorbeeld in Florida door turquoise water, waardoorheen koralen en de exotische onderwaterflora en -fauna van de oceaan op de bodem te zien zijn. Dichtbevolkte gebieden worden echter niet gemeden door de ICW. Neem Fort Lauderdale, waar de waterweg zich 2 km van de oceaan midden in de stad vertakt in vele kanalen, waaraan keurige villa's liggen met tot in de puntjes verzorgde voortuinen.

Op een vaart van langere duur vormen de voorzieningen een probleem. Op de aanlegplaatsen bestaat meestal niet de mogelijkheid tot inkopen doen en de dichtstbijzijnde supermarkt is gewoonlijk mijlen ver weg. Om die reden mogen de schippers in veel havens gratis een auto lenen (*courtesy car*) om voorraden in te slaan.

Al in de Burgeroorlog bewezen delen van de ICW zich als gunstige routes voor het verschepen van troepen en oorlogsmaterieel. In 1919 maakte het Congres de weg vrij voor de bouw van de ICW om de economische ontwikkeling in de buurt van de kust te bevorderen. Daarna realiseerde het United States Army Corps of Engineers het project en het is sindsdien verantwoordelijk voor de technische toestand. Op de meeste delen wordt periodiek voor een waterdiepte van 4 m gezorgd. Voor de oriëntatie moeten markeringen geplaatst en vervangen worden. Aan de landzijde bestaan ze uit palen met genummerde rode driehoeken, aan de zeezijde wijzen eveneens van nummers voorziene groene vierkanten de weg. Inmiddels is de tolvrije waterweg al lang een mekka voor watersporters geworden. Niettemin speelt hij economisch nog een rol als transportroute voor bulkgoederen. In de Chesapeake en Tampa Bay zijn vrachtschepen vanuit de hele wereld een vertrouwd beeld. Vissersboten en garnalenkotters bereiken hun beschermde ligplaatsen meestal ook alleen via de ICW.

Milieubescherming

Amerikanen hebben uiteenlopende denkbelden over milieubescherming. Wie bijvoorbeeld afval uit zijn auto raam gooit, kan op een flinke boete rekenen. Herbruikbare blikjes worden allang in daarvoor bestemde containers of door arme mensen verzameld. Wie in een nationaal park bloemen of zelfs maar een grasspriet plukt, komt er ook niet zonder uitbrander vanaf. Met water- of energiebesparing nemen veel Amerikanen – vooral op het platteland – het echter niet zo nauw. Heel langzaam begint men te beseffen dat natuurlijke hulpbronnen worden verkwist. In de supermarkt neemt het gebruik van plastic tassen gestaag af.

Open geschillen

Tegenwoordig is de VS verantwoordelijk voor ongeveer 13,4% van de mondiale CO₂-uitstoot. Tot de milieudoelen van de regering Obama behoorde een klimaatwet, waardoor de uitstoot van broeikasgassen werd gereduceerd en de ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen moest worden gestimuleerd. Zijn opvolger Trump stapte uit het Parijsakkoord om vol op atoomenergie en fossiele brandstoffen te kunnen inzetten. Joe Biden legde de koers weer terug door al op dag 1 van zijn ambt te verkondigen dat de VS weer aan het Parijse klimaatoverleg zou deelnemen.

Door gebruik te maken van een nieuwe methode om schalie-olie uit de grond te halen (*fracking*), heeft de VS een regelrechte olie-hausse in gang gezet. Dankzij de 'zwarte zegen' kon de VS zijn 40 jaar geldige uitvoerverbod van aardolie versoepelen en is het land met afstand de grootste olieproducent ter wereld (stand 2022). De nieuwe technologie, die de benutting van moeilijk toegankelijke grondstoffen mogelijk maakt, is echter zeer omstrede, omdat een mengsel van water, zand en chemicaliën diep in de aarde gelegen leisteen openbreekt en daardoor het grondwater kan vervuilen.

Ecotoerisme

Ecologisch verantwoord toerisme is ook in de VS een belangrijk onderwerp. Instellingen roepen graag dat hun aanbod duurzaam is. Of dat daadwerkelijk zo is of dat het hier om *greenwashing* gaat, is niet altijd even duidelijk. Het is eenvoudiger voor de reiziger om zich zelf aan een paar uitgangspunten te houden. Zoals het gebruik van een eigen navulbaar waterflesje, aangezien de plasticberg in de VS enorm is. Huur een zuinige huurauto. En een kanotocht is nog altijd vele malen duurzamer als een havenrondvaart in een speedboot. Ook op culinair terrein kan men een steentje bijdragen: vooral in de steden vind je een groot aanbod vegetarische en veganistische restaurants, als alternatief voor de vleesconsumptie.

DUURZAAM REIZEN

Het milieu beschermen, de lokale economie stimuleren, intensieve contacten mogelijk maken, van elkaar leren – wie verantwoord reist, voelt zich verantwoordelijk voor het milieu en voor de maatschappij. De volgende websites geven extra tips hoe je op verantwoorde wijze kunt reizen.

fairtourism.nl: De naam zegt het al, Fair Tourism streeft naar eerlijker toerisme, waarbij de natuur ontzien wordt en de lokale bevolking actief betrokken is. De website is interactief, met veel verhalen over ervaringen met duurzaam toerisme in de hele wereld.

mvonederland.nl/mvo-netwerk-toerisme: Landelijk netwerk voor duurzame ontwikkeling van uitgaand toerisme. In het netwerk hebben zitting: bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties, onderwijs en overheid. Met een hele lijst van deelnemers om op door te klikken.

Zie ook: duurzaam-toerisme.com

Langs de promenade staan tal van cafés, restaurants en disco's, die in de zomer van de nacht een dag maken, als jongeren in het weekend massaal uitgaan en uit ieder café de laatste hits schallen. Ten noorden van York kromt de kustlijn zich rond een licht gebogen baai, waar het water zelfs midden in de zomer nog enkele graden koeler is dan bijvoorbeeld bij Cape Cod. Kleine weggetjes voeren over de beboste **Cape Neddick**, die als een kansel van rots in de Atlantische Oceaan uitsteekt. Aan de uiterste punt ligt een boomloos eiland, dat door een smalle doorgang van het vasteland is gescheiden. Hier verheft zich **Nubble Light**, een van de meest gefotografeerde bouwwerken van New England (nubblelight.org).

Ogunquit ▶ 2, G 4

De naam van dit plaatsje betekent in het American Indian: 'mooie plaats aan zee'. Al in de 19e eeuw was dit voor investeerders een reden om hier een vakantieoord te bouwen, wat **Ogunquit** tot de dag van vandaag is gebleven. Winkels met snuisterijen, mode en merkartikelen omzomen de kronkelende straten, waar zich ook ruim 25 restaurants, galeries en hotels verschuilen. Het gaat het er even levendig aan toe in het iets zuidelijker gelegen **Perkins Cove**, waar een ophaalbrug voor voetgangers de haveningang overspant en veel bezoekers speciaal staan te wachten op een zeilboot met een hoge mast, omdat de brug dan wordt opgehaald. Kunstgaleries, modeboetieks en aangepaste restaurants vind je hier te kust en te keur.

Stranden

Een bezienswaardigheid is het kilometerslange Ogunquit Beach, door de monding van de Ogunquit River gescheiden van het vasteland. In het verlengde van Beach Street kun je over een brug naar het strand rijden. Je kunt je de zenuwslappende zoektocht naar een parkeerplaats echter ook besparen door in het centrum de trolleybus naar het strand te nemen. Verder naar het noorden overspant een houten bruggetje de rivier naar **Footbridge Beach**, waar het rustiger is.

Kennebunkport ▶ 2, G 4

Dit 4000 inwoners tellende plaatsje is het hele jaar door een vakantiebestemming, maar vooral in de zomer is het druk rond **Dock Square** met zijn schilderachtige houten huizen, als al vroeg in de ochtend uit de hele omgeving bussen nieuwsgierigen arriveren.

Het dorp, dat niet pal aan de kustlijn ligt, maar verder landinwaarts aan de Kennebunk River, is voor veel Amerikanen al decennia lang een ver van de stad gelegen toevluchtsoord om tot rust te komen. Ook schilders en schrijvers weten de rustige sfeer rond de haven zeer te waarderen. In de jaren 80 kreeg het massatoerisme een nieuwe dimensie – min of meer om politieke redenen. Aan de rand van Kennebunkport ligt vlak aan zee bij **Cape Arundel** namelijk het vakantieverblijf van de Bushdynastie, wat het toerisme in Kennebunkport een extra impuls heeft gegeven. George Bush sr. was in 1989-1993 president van de VS. Zijn zoon Bush jr. bekleedde het hoogste ambt in 2001-2009. In juli 2007 ontving Bush jr. hier de Russische president Poetin.

Stranden

Goede stranden om te zwemmen zijn **Gooch's Beach**, **Middle Beach** en **Mother's Beach**. Ze liggen ten zuiden van de Kennebunk River, waar Beach Street naar zee voert. De twee eerstgenoemde stranden worden vooral door jongeren druk bezocht, terwijl Mother's Beach populair is bij gezinnen met kinderen.

Informatie

kennebunkport.org

Accommodatie

Vakantieoase – 1802 House B & B: 15 Locke St., tel. 1-207-967-5632, 1802house.com. Sympathiek adres in de noordelijke groene stadtrand. Vanaf \$250.

Wat achteraf – Lodge at Turbat's Creek: 7 Turbat's Creek Rd., tel. 1-207-967-8700, lodgeatturbatscreek.com. Tussen de vooral prijzige onderkomens is dit een betaalbaar alternatief. Niet ver van het strand. Vanaf circa \$160.

Favoriete streek voor kreeft-eters

De door stormen geteisterde Atlantische kuststrook van de staat Maine draagt niet voor niets de bijnaam kreeftenkust. De vangst van deze schaaldieren kent hier al een lange traditie; lobsters, zoals de Amerikanen deze delicatessenoemen, behoren sinds jaar en dag tot de 'eerste levensbehoeften' van de kustbevolking.

De meeste restaurants langs de kust hebben kreeft op de menukaart staan. Je kunt natuurlijk gaan eten in een modern, stijlvol ingericht etablissement, maar het is origineler om een van de vele voor Maine karakteristieke *lobster pounds* te bezoeken. Dit zijn zeer eenvoudige eetgelegenheden of vissershutten, waarin vers gevangen kreeften in zeewater worden gekookt – overigens een zeer snelle dood. Zodra de bruinzwarte schaaldieren in het kokende vocht liggen, krijgen ze de aantrekkelijke rode kleur. Na ongeveer een kwartier zijn ze gaar en worden ze traditioneel met warme, gesmolten boter genuttigd. De chef-koks bekommeren zich niet om de inrichting van hun eenvoudige zaken. De delicatessen worden op plastic borden geserveerd, samen met de gereedschappen die nodig zijn om de pantsers te breken.

Als je een ritje door de omgeving maakt, zie je aan het eind van de ochtend of in de vroege avond naast eenvoudige schuren niet zelden een rookpluim opstijgen – een duidelijke aanwijzing dat hier sprake is van een lobster pound. Vaak liggen de 'keukens' in de openlucht en bestaan uit eenvoudige, bakstenen ovens met ruimte voor de enorme kuip waarin men de schaaldieren in een net bewaart.

Kreeften kwamen vroeger aan de kust van Maine zulke enorme aantallen voor, dat boeren de lekkernijen verpulverden om er hun akkers mee te bemesten. Maar al in de jaren 1840, aan het begin van de kreeftenindustrie, begonnen de hoeveelheden af te nemen. Tegelijk steeg het kreeftenvlees in waarde, onder meer omdat de vangboten de zeedieren over langere perioden levend aan boord konden vervoeren, wat bij vis niet mogelijk was. Bovendien zorgde de uitvinding van ingeblikte producten voor nieuwe afzetmarkten, waardoor de export tot aan Californië mogelijk werd. Het spoorvervoer in de 20e eeuw en het toenemende luchtvervoer in het recente verleden zorgden ervoor dat Mainekreeft een in veel delen van de wereld zeer gewaardeerde delicatessenoemen werd.

De huidige kreeftenvloot heeft met zijn voorgangersmodellen nog weinig gemeen. Moderne schepen zijn beladen met honderden vangkooien en voorzien van radar, sonar en andere elektronische hulpmiddelen die de vissers het plaatsnemen van de kooien enorm vergemakkelijken. Een hele reeks voorschriften moet overbevissing tegengaan. Toch is en blijft de kreeftenvangst een lonende bezigheid. Jaarlijks oogsten de vissers tussen de 30.000 en 40.000 ton van deze schaaldieren, wat overeenkomt met een geldwaarde van 200 tot 300 miljoen dollar.

In een oogopslag: Het zuiden

Hoogtepunten

Chattanooga: deze stad is niet alleen een bezoek waard om de nostalgische spoorlijn Chattanooga Choo Choo, maar ook vanwege zijn recreatieve aanbod (zie blz. 373).

Okefenokee Swamp: bomen met ruige baarden en een ontoegankelijk moeras maken van dit landschap een door de beschaving bijna vergeten gebied (zie blz. 390).

★ **Savannah:** op veel plaatsen in deze stad aan de kust krijg je de indruk dat de tijd is blijven stilstaan in een ver verleden (zie blz. 395).

★ **Charleston:** deze kustplaats in South Carolina met zijn stijlvolle villa's, mooie parken en historische plantages is een van de mooiste steden van het oosten van de VS (zie blz. 405).

Fraaie routes

Door de Blue Ridge Mountains: de weg door de Blue Ridge Mountains tussen Lake Lanier, het reservaat van de Cherokee ten noorden daarvan en Knoxville in Tennessee voert je door een van de mooiste delen van de Appalachen (zie blz. 366).

Antebellum Trail: aan de toeristische weg tussen Athens en Macon in Georgia liggen diverse dorpen en stadjes uit de tijd voor de Burgeroorlog (1861-1865) met een bijzonder fraaie architectuur (zie blz. 384).

De kust van Georgia met de Golden Isles: op diverse van deze eilanden heerst de typische sfeer van de zuidelijke staten, waarvan je hier met volle teugen kunt genieten (zie blz. 390).

Tips

Robert W. Woodruff Arts Center in Atlanta: het High Museum of Art is niet alleen vanwege zijn kunstcollectie, maar ook om het gebouw van Richard Meier een bezoek waard (zie blz. 357).

Jack Daniel's Distillery in Lynchburg: ook voor niet-whiskeyliefhebbers is een blik achter de coulissen op de vaten interessant (zie blz. 378).

Volop krab icts buiten Savannah: de Crab Shack serveert in een rustiek ambiance seafood in alle variaties (zie blz. 401).

Actief

Amusement in Stone Mountain Park: bezoekers vinden in dit bij Atlanta gelegen park een combinatie van typische pretparkattracties, historische bezienswaardigheden en natuurschoon (zie blz. 362).

Recreëren op de Lookout Mountain: de attracties op de berg bij Chattanooga, waarop je bovendien van een mooi uitzicht kunt genieten, bieden volop vermaak (zie blz. 374).

Over de Alum Cave Trail door de Smokies: het fraaie wandelpad door de Great Smokey Mountains voert naar ongewone rotsformaties (zie blz. 370).

Langs romantische plantages: deze tour bij Charleston toont romantiek maar brengt ook de duistere tijd van de slavernij in herinnering (zie blz. 408).